

Emlékeztető

az ún. devizahiteles ügyekben hozott végzések kapcsán felmerülő, aktuális problémákról
2016. június 20-án tartott szakmai tanácskozásról

Jelen vannak: a Fővárosi Ítéltábla Polgári Kollégiumának devizahiteles ügyeket tárgyaló, a polgári és gazdasági szakágban eljáró tanácsok bírái a mellékelt jelenléti ív szerint.

A Polgári Kollégium kollégiumvezetője a megjelentek elé tárja a leadott ún. „devizás ügyekben” hozott végzések áttanulmányozása során szerzett tapasztalatait. Felveti, melyek az ítéltáblán belüli jogegységet igénylő kérdések. E tárgykörökben a tanácskozás az alábbi eredményre jutott:

1.

A jelenlevők egyetértenek abban, hogy azokban az – akár új keresetlevéllel indított, akár a felfüggesztés után újraindult – perekben, amelyekben csak az egyoldalú kamat-, költség-, illetve díjmelés lehetőségét, valamint az árfolyamrést kifogásolja a fogyasztó, érdemi döntés már nem hozható: ezeket a kérdéseket ugyanis a DH1 törvény 3. § (1) és (2) bekezdése, a 4. § (1) bekezdése, a 6. § (1) bekezdése, a 8. § (1) bekezdése rendezte. Törvényhozási úton és speciális közérdekű perekben hozott jogerős ítéletek alapján végérvényesen eldőlt, hogy a fenti kikötések tisztességtelenség miatt semmisék. Az e feltételeket tartalmazó szerződések azonban egészében nem érvénytelenek: a részleges érvénytelenség oka és terjedelme a továbbiakban nem vitatható [ld. még a 2/2015. (II. 2.) AB határozat 43-52. pontját].

Tekintettel továbbá arra, hogy az ilyen esetekre a jogalkotó a pénzügyi intézményeket elszámolásra kötelezte, és meghatározta a banki elszámolások felülvizsgálatának rendjét is, a részleges érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonására peres eljárásban már nem kerülhet sor. Emiatt a perben a fogyasztót nem kell felhívni a jogkövetkezmények megjelölésére és összegszerű kereseti kérelem előterjesztésére; a DH2 törvény 37. § (1) bekezdése vagy a 39. § szerinti hiánypótlás szükségessége tehát ilyenkor nem merülhet fel.

Mindezekre tekintettel egységes a jelenlevők álláspontja abban, hogy az ilyen folyamatban levő pereket az elsőfokú és a másodfokú eljárásban is hiánypótlásra felhívás nélkül meg kell szüntetni; a fellebbezési szakban a Pp. 251. § (1) bekezdése, a 157. § a) pontja és a 130. § (1) bekezdés d), illetve f) pontja alapján. Az elsőfokú bíróság határozatának indokolásában ezért a permegszüntetés alapjaként felhívott Pp. 157. § a) pontjára, ezen keresztül a 130. § (1) bekezdés j) pontjára, vagy a DH2 törvény 37. § (2) bekezdésére, illetve 39. §-ára hivatkozás helytelen.

A Fővárosi Ítéltábla e tárgybani álláspontja közzétételre került a BDT2016. 3452. szám alatti eseti döntésben, valamint az Ítéltáblai Határozatok szaklapban ÍH2016. 22. szám alatti eseti döntésben.

2.

Kérdésként merült fel, hogy milyen tartalommal fogadható el a fogyasztó által előterjesztett új keresetlevél, ha a DH1 törvény 3. § és 4. §-ában rendezett semmisségi okoktól eltérő érvénytelenségi okra történik hivatkozás.

Egységes álláspont alakult ki atekintetben, hogy amennyiben a fogyasztó *a szerzés egészének érvénytelenségét állítva* a DH2 törvény 37. § (1) bekezdése szerinti hiánypótlási felhívásra

terjeszt elő pontosított keresetlevelet, akkor a DH2 törvény 37. § (2) bekezdése alapján nincs helye a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasításának, ha a fél megjelölte az érvénytelenség alkalmazandó jogkövetkezményét, meghatározta összességében a kereseti kérelmet, továbbá a keresetlevélből kiderül, hogy a felülvizsgált banki elszámoláshoz képest a kereseti kérelem szerinti összeg milyen – a fogyasztó által alkalmazott – számítási elv, módszer alapján jött ki. A levezetésnek – mint a kereset ténybeli alapjának – olyan részletesnek kell lennie, hogy abból megállapítható legyen: a megjelölt tények a felperesi számítási mód szerint megalapozzák-e az érvényesített igényt, a kért marasztalást.

A DH2 törvény 37/A. §-ában és az 54/2014. (XII. 10.) MNB rendeletben foglalt, az elszámolás módját rögzítő szabályoknak nem a fogyasztó a címzettje, e jogszabályok a bíróságra, illetve a pénzügyi intézményekre állapítanak meg különös szabályokat. A felperesként eljáró fogyasztótól ezért nem követelhető meg, hogy az itt rögzített elszámolási mód alapján terjessze elő keresetét; a per érdemi elbírálására tartozik, hogy a pert indító fogyasztó a (felülvizsgált) banki elszámolás adataiból kiindulva helyesen határozta-e meg a pénzügyi intézmény fizetési kötelezettségét.

Ez irányadó arra az esetre is, amikor a felperes elsődlegesen az egész szerződés érvénytelenségét, másodlagosan a szerződés részleges érvénytelenségét állítja, de mindegyik esetben ugyanazon jogkövetkezmény levonását indítványozza és ugyanazon összegben kéri az alperest marasztalni. Az ugyanis nem jogszabályi követelmény a keresetlevéllel szemben, hogy jogilag helytálló legyen.

(A jelenlevők fenti álláspontja egyezik a Kúriának az érvénytelenségi perekben felmerülő egyes eljárásjogi kérdésekről szóló 2/2010. (VI. 28.) PK véleménye 2. pontjával, miszerint a félnek a szerződés érvénytelenségére alapított marasztalási kereseti kérelmében pontosan meg kell jelölnie, hogy az érvénytelenség melyik törvényi jogkövetkezményének alkalmazását milyen tartalommal kéri a bíróságtól.)

3.

Vita alakult ki abban a kérdésben, hogy mi a keresetlevél helyes tartalma, ha a felperesi fogyasztó *részleges érvénytelenségre hivatkozással* terjeszt elő megállapításra irányuló keresetet. Szükséges-e ilyenkor hiánypótlás, illetve a felperest mire kell/lehet felhívni?

Az végülis tisztázódott: ha a felperes a szerződés egy részének *jogszabályba ütközésére* hivatkozva terjesztette elő eredetileg a megállapításra irányuló keresetét, akkor fel kell hívni őt arra, hogy a DH2 törvény 37. §-ának megfelelő keresetet terjesszen elő, mert az itt írt érvénytelenségi jogkövetkezmények (érvényessé vagy hatályossá nyilvánítás) erre az esetre alkalmazhatók; akár azért, mert a szerződés hiányossága folytán a fogyasztói szerződés megdőlt [ld. régi Ptk. 239. § (2) bekezdés].

Vitás maradt az az eset, amikor a részleges érvénytelenséget valamilyen az elszámolásra kiható, általános szerződési feltétel *tisztességtelensége okozza*. Ilyenkor ugyanis a fogyasztói kölcsönszerződés úgy marad fenn érvényesen, hogy a tisztességtelenség miatt semmis kikötés nem jelent kötelezettséget a fogyasztóra, vagyis az kimarad a szerződésből (ld. 93/13/EGK Irányelv 6. Cikke). Ennél fogva nincs mód a szerződési feltétel érvényessé vagy hatályossá nyilvánítására (ld. EUB C-618/10. szám alatti ügy: eszerint ellentétes a 93/13/EGK Irányelvvél az a tagállami szabályozás, amely a nemzeti bíróság számára lehetővé teszi, hogy a fogyasztói

szerződésben foglalt feltétel tisztességtelen jellegének a megállapítása esetén a szerződést e feltétel tartalmának a módosítása útján kiegészítse), a szerződés maga pedig – a feltétel kihagyása után – érvényes, tehát arra nézve semmilyen további jogkövetkezmény nem alkalmazható.

Mindezekre tekintettel a tisztességtelen kikötés kimaradása a szerződésből azzal bekövetkezik, hogy a bíróság a feltétel tisztességtelenségét, ezáltal érvénytelenségét kimondja: vagyis a bírósági megállapítás együttjár a jogalakítással. Ehhez képest merül fel kérdésként, hogy milyen érvénytelenségi jogkövetkezmény levonására lenne még szükség az ilyen perekben.

Az egyik álláspont szerint a DH2 törvény 37. § (1) bekezdése alapján semmilyen további kereseti kérelem előterjesztése nem követelhető meg. A fogyasztó ugyanis ilyenkor legfeljebb túlfizetésben van a bank felé, ami miatt a jogalap nélküli gazdagodás szabályai alapján terjeszthet elő keresetet. Arra azonban, hogy ilyen keresettel éljen, nem kötelezhető: tehát a DH2 törvény 37. §-a vagy a 39. §-a szerint őt hiánypótlásra nem lehet felhívni, s így a DH2 törvény 37. § (2) bekezdésére vagy a 39. §-ára hivatkozással a megállapításra irányuló perben permegszüntető végzés sem hozható. Ez egyet jelent azzal, hogy a szerződési feltétel tisztességtelensége megállapítására irányuló pert le kell tárgyalni, és azt érdemi döntéssel kell befejezni.

A másik álláspont szerint a jogalkotó célja a DH-törvényekkel az volt, hogy a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződésekkel kapcsolatos perek végleges megoldást adjanak a szerződő felek számára. Az elérendő cél tehát az, hogy a megállapítási perek után ne induljanak ismét perek most már marasztalás iránt, hanem egy eljárásban minden jogvitára megoldás szülessen. Bár kétségtelen, hogy a tisztességtelen feltétel egyszerűen csak kihagyandó a szerződésből, ez azonban azt eredményezi, hogy a fogyasztónak követelése keletkezik a bankkal szemben: ennek érvényesítése pedig marasztalási kereset előterjesztése útján szükséges a jogvita végleges lezárása érdekében. Ezen okból túlfizetésre hivatkozás esetén is alkalmazni kell a DH2 törvény 37. § (1) és (2) bekezdését és 39. §-át: azaz marasztalási kereset előterjesztésére fel kell hívni a felperest, a hiánypótlás nem teljesítése esetén pedig a DH2 törvény 37. § (2) bekezdése vagy a 39. §-a szerinti eljárási következményeket kell levonni (idézés kibocsátása nélküli elutasítás, illetve permegszüntetés).

A második véleménnyel szemben a tanácskozáson elhangzott még az is, hogy a DH2 törvény 37. § (1) bekezdése nem feltétlenül marasztalási keresetet kíván meg, hanem csak az érvénytelenségi jogkövetkezmények alkalmazására kiterjedő keresetet, ami nem feltétlenül esik egybe. Tisztességtelen szerződési feltételnél azonban a DH2 törvény 37. § (1) bekezdésében rögzített érvénytelenségi jogkövetkezmények levonását az anyagi jog kizárja.

4.

A tanácskozás egyezően foglalt állást abban, hogy a fogyasztó részéről a fizetési kötelezettségét, annak összegszerűségét nem érintő tisztességtelen szerződési feltételre hivatkozás esetén (pl. a felmondás szabályai kapcsán) a DH2 törvény 37. § (1) és (2) bekezdése és a 39. §-a nem alkalmazható. A megállapításra irányuló keresetet érdemben kell tárgyalni.

5.

A kollégiumvezető tájékoztatta a jelenlevőket arról, hogy az ún. devizás tanácsok által leadott végzések áttanulmányozása alapján észlelte: a Polgári Kollégium polgári és gazdasági szakága

eltérő gyakorlatot folytat tekintetben, hogy a másodfokon felfüggesztett és újraindult ügyekben alkalmazza-e a DH2 törvény 39. §-át.

A polgári szakág tanácsai többségében azt az álláspontot követik, miszerint az elsőfokú ítélet elleni fellebbezést követő eljárásban a DH2 törvény 39. §-a nem alkalmazható. Egyrészt azért, mert a jogszabály szövege nem teszi lehetővé az ítélet hatályon kívül helyezését, márpedig a másodfokú eljárásban a bíróság a per megszüntetésével együtt az elsőfokú ítéletet is hatályon kívül helyezi [Pp. 251. § (1) bekezdés]. Másrészt a DH2 törvény 38-40. §-aihoz fűzött miniszteri indokolás szerint „e szabályt a folyamatban levő perekben is alkalmazni kell, erre tekintettel rendelkezik a törvény 39. §-a arról, hogy ha a 2014. évi XXXVIII. törvény 16. §-a alapján felfüggesztett perben a szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti kereset érvényesítenek, és a felfüggesztést megelőzően *még nem került sor az elsőfokú tárgyalás berekesztésére*, a félnek lehetősége legyen az eljárás felfüggesztésének megszűnését követően keresete meghatározott határidőn belül történő megváltoztatására, azaz kérhesse az érvénytelenség jogkövetkezményének levonását is.”

A miniszteri indokolásból tehát az következik, hogy a kereset/viszontkereset megváltoztatására, a jogkövetkezmények alkalmazására kiterjedő kérelem előterjesztésére csak az elsőfokú tárgyalás berekesztéséig van lehetőség, vagyis a másodfokú eljárásban nincs. Erre tekintettel a polgári tanácsok többsége az elsőfokú ítélettel elbírált megállapítási kereseteket, illetve az elsőfokú döntés elleni fellebbezéseket érdemben elbírálja; a DH2 törvény 39. §-a szerinti permegszüntetésre nem lát lehetőséget.

A gazdasági szakág tanácsai viszont a másodfokon újraindult perekben is felhívják a felperest hiánypótlásra, tehát megkívánják, hogy – a Pp. 146. § (5) bekezdés d) pontjára is figyelemmel – a DH2 törvény 39. §-a alapján a felperes marasztalási keresetet terjesszen elő. Ennek elmaradása esetén a pert a Pp. 251. § (1) bekezdés megfelelő alkalmazására hivatkozással szüntetik meg a DH2 törvény 39. §-a értelmében.

(Megjegyzendő: az előbbieken rögzítettek szerint a DH2 törvény 39. §-a sem marasztalási keresetet követel meg, hanem a jogkövetkezmények alkalmazására kiterjedő keresetet, ami nem feltétlenül azonos.)

A már több ügyben alkalmazott gyakorlatuktól a tanácsok nem kívánnak eltérni. A gazdasági szakágban hozott másodfokú végzések ellen az érintett gazdasági tanácsok az 1/2006. KPJE határozat indokolásának III. pontjára figyelemmel fellebbezési jogot adtak a feleknek, akik ezzel két ügyben éltek is. A fellebbezések a Kúriára felterjesztésre kerültek: a gazdasági tanácsok e fellebbezések elbírálásának mikéntjétől teszik függővé a jövőben követendő gyakorlatukat.

A kollégiumvezető kéri, hogy a Kúria döntését a gazdasági tanácsok tanácselnökei vele is közöljék, annak egy példányát küldjék meg neki.

6.

A tanácskozás a jövőre nézve egységesen foglalt állást abban, hogy a keresetlevél DH2 törvény 37. § (2) bekezdése és 39. §-a alapján történt idézés kibocsátása nélküli elutasítása esetén a Pp. 132. §-ának rendelkezései nem alkalmazhatók. A keresetlevél beadásának jogi hatályai ugyanis csak a keresetlevél Pp. 130. § alapján való elutasítása esetében maradnak fenn, a devizás ügyekben viszont nem a Pp. 130. §-a, hanem a DH2 törvény 37. § (2) bekezdése, illetve a 39. §-a a hivatkozási alap.

7.

Kötelező-e dönten az elsőfokú bíróságnak az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló indítványról? Milyen döntés hozható másodfokon, ha az elsőfokú bíróság e körben nem a Pp. szerint jár el?

A Pp. 155/A. § (3) bekezdéséből következik, hogy az elsőfokú bíróság köteles határozni a fél előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló kérelméről, és azt indokolnia is kell [Pp. 221. § (2) bekezdés utolsó fordulata]. Ha az elsőfokú bíróság e jogszabályi kötelezettségét elmulasztja, önmagában emiatt a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasításáról szóló, a DH2 törvény 37. § (2) bekezdése vagy a 39. §-a alapján meghozott végzést nem kell hatályon kívül helyezni, mert a másodfokú bíróság a hibát orvosolhatja (maga hoz elutasító határozatot és tesz eleget az indokolási kötelezettségnek, vagy az EUB-hoz fordul).

8.

Hatásköri kérdések:

A.

A Pp. 23. § (1) bekezdés k) pontjának normaszöveg-változásaira tekintettel a tanácskozás elhalasztotta a döntését e § alkalmazásával kapcsolatosan.

E témával összefüggésben a kollégiumvezető utóbb – a tanácskozáson megjelentekkel történt megállapodás alapján – az alábbiakat állapította meg.

A Pp. 23. § (1) bekezdés k) pontjának alkalmazása során eddig az volt a Fővárosi Ítéltábla gyakorlata, hogy a kereseti kérelemből kiindulva döntött: ha a felperes keresetében teljesítésre kötelezést kért, akkor a pertárgyértéktől függően határoztuk meg a hatáskörrel rendelkező bíróságot; ha pedig a petitum tisztességtelen szerződési kikötések érvénytelenségének megállapítására irányult, a Pp. 23. § (1) bekezdés k) pontját alkalmazva a megyei bíróság hatáskörét állapítottuk meg. Ez a gyakorlat a 2006. évi III. törvény 1. §-ával megállapított Pp.-szövegen alapult, amelynek 23. § (1) bekezdés k) pontja zárójelben feltüntette utalásképpen a régi Ptk. 209/A. § (1), (2) bekezdését, a 209/B. §-t és a 301/A. § (4) -(6) bekezdéseit (e jogszabályhelyek a tisztességtelen szerződési feltételek megtámadásával kapcsolatos megállapítási keresetekre utaltak). A 2006. évi III. törvény részletes indokolása szerint az eljárási szabályozást az anyagi jogi szabályok uniós jogi aktusoknak való megfelelése érdekében történt átfogó módosítása tette szükségessé.

Időközben azonban hatályba lépett az új Ptk., melyre tekintettel az egyes törvényeknek az új Ptk. hatálybalépésével összefüggő módosításáról szóló 2013. évi CCLII. törvény 85. § (38) bekezdésének b) pontja értelmében a Pp. 23. § (1) bekezdés k) pontjában szereplő zárójeles rész 2014. március 15-én hatályát veszítette. A 2013. évi CCLII. törvény indokolása a 85. §-nál a következőket rögzítette: „a nagyszámú devizahitel-szerződéssel összefüggő per nem arányosan oszlik el a bíróságok között. A Pp. 23. § (1) bekezdés k) pontja alapján az ezzel kapcsolatos keresetlevelek legnagyobb mennyiségben a Fővárosi Törvényszékhez, azon belül a Gazdasági Kollégiumhoz érkeznek, ami az érintett eljárások elhúzódásához vezet. Ha a fogyasztói szerződések tisztességtelen kikötésére alapított perekben [a jelenleg hatályos Ptk. 209/A. § (2) bekezdésén, az új Ptk. 6:103. § (3) bekezdésén alapuló perek] főszabály szerint a felperes

(fogyasztó) lakóhelye alapozná meg a bíróság *illetékességét*, akkor az ügyek egy részét az ország más törvényszékei bírálnák el, arányossá téve az ügyérkezést, kiküszöbölve a perek elhúzódását. A rendelkezés egyben a fogyasztók érdekeit is szolgálja, mert a fogyasztó lakóhelyéhez közeli bíróság bírálja el a keresettel érvényesített igényt, ami megkönnyíti a fogyasztó eljárásban való részvételét, jogérvényesítését.”

Látható, hogy a törvény részletes indokolásából nem tudható meg a *hatásköri szabály* módosításának tényleges indoka, illetve az új Ptk 6:103. § (3) bekezdésének a régi Ptk. 209/A. § (2) bekezdésével egyező szövegére való utalásból lehet esetleg következtetni arra, hogy a megállapítási jellegű keresetekre való jogszabályi utalások kimaradtak az indokolásból is. Így a Pp. 23. § (1) bekezdés k) pontját a tényleges normaszöveg változásából kiindulva kell értelmeznünk.

Ez elvezethet a Fővárosi Ítéltábla gyakorlatának megváltoztatásához, amit a tanácskozáson részt vett bírói tanácsok többsége már megelőlegezett a jogszabályi háttér feltárását megelőzően. E szerint a tisztességtelen szerződési feltételek érvénytelensége tárgyában indított per alatt az érvényesített jogra figyelemmel érteni kell mind a szerződési feltétel tisztességtelensége miatti érvénytelenség megállapítására, mind a jogkövetkezmények levonására irányuló pert. Ebből következik, hogy az ilyen típusú megállapítási és marasztalási perekre is a törvényszék hatáskörét fogadjuk el. Ez nem jelenti egyben azt, hogy amennyiben a keresetlevél kötelező tartalmi elemeiben nem szerepel a tisztességtelen szerződési feltétel érvénytelensége, csak a jogi okfejtésben történik rá valamiféle utalás, akkor a törvényszék hatásköre emiatt megállapítható lenne; ehhez jogalapi hivatkozás szükséges.

B.

Felmerült még, hogy amennyiben a felperes keresetlevelében a Pp. 23. § (1) bekezdés k) pontja alapján jelöli meg a hatáskörrel rendelkező bíróságot, kell-e vizsgálnia az elsőfokú bíróságnak azt, hogy a Ptk. 209. § (1) bekezdés szerint valóban általános szerződési feltételt, illetve egyedileg meg nem tárgyalta szerződési feltételt jelölt-e meg a felperes, amelynek tisztességtelenségére hivatkozik.

Általános vélemény volt, hogy ez a kérdés nem vizsgálható a hatáskör kapcsán, mert a per érdekében való állásfoglalást jelent (különös tekintettel arra, hogy a 2/2011. PK vélemény 2. pontja szerint vélelem szól amellett, hogy a fogyasztói szerződésben az egyoldalúan, előre meghatározott, illetve az általános szerződési feltételt a felek egyedileg meg tárgyalta meg. Ezt a vélelmet a fogyasztóval szerződő fél bizonyítás útján döntheti meg).

9.

Illetékességi kérdések:

A. pont

A tanácsok álláspontja egyezik abban, hogy a fogyasztói szerződések esetén az általános illetékességi szabályok közül a Pp. 30/A. §-a előzi a Pp. 30. §-t.

B. pont

Egyetértés van abban is, hogy a fogyasztóval szerződő fél lakóhelye, illetve székhelye szerinti bíróság illetékességének kikötése tisztességtelen. Ezt a 2/2011. PK vélemény 5/a. pontja is kimondja. Az ilyen alávetés helyett a Pp. 30/A. §-a alkalmazandó.

Felmerült ugyanakkor az egyik bíróról, hogy pl. a Budapest Környéki Törvényszéken mint általános illetékességgel rendelkező bíróságon benyújtott keresetlevelet miért ne lehetne áttenni a Fővárosi Törvényszékre az alávetésre tekintettel: e két bíróság viszonylatában ugyanis nem merül fel a 2/2011. PK vélemény indokolása szerinti körülmény, vagyis az, hogy a fogyasztó a lakóhelyéhez képest távoli bíróság kizárólagos illetékességének veti alá magát, ami megnehezíti megjelenését a bíróság előtt, és a megjelenéssel járó költségek visszatartó hatásúak lehetnek.

A többség ezzel szemben azt az álláspontot képviseli, hogy a bíróságok közti távolságokat nem lehet méricskélni. Az EUB gyakorlata szerint is azért tisztességtelen a fogyasztóval szerződő fél székhelye szerinti bíróság kizárólagos kikötése, mert a fogyasztót az ő vonatkozásában általános illetékességgel rendelkező bíróságtól vonja el. A 2/2011. PK vélemény 5/a. pontja szerinti rendelkezés is egyértelmű, ugyanúgy mint az indokolásában felhívott uniós jogon alapuló EUB-ítéletek.

A jelenlevők egyhangúan elfogadták, hogy ha az elsőfokú bíróság a 2/2011. PK vélemény 5/b. pontjának megfelelően nem hívta fel a fogyasztót nyilatkozattételre (miszerint az illetékességi kikötés bíróság által hivatalból észlelt tisztességtelenségére kíván-e hivatkozni), emiatt szükségtelen az áttételt elrendelő végzés hatályon kívül helyezése. Ha ugyanis a fogyasztó a végzés ellen maga nem fellebbezett, ezzel kinyilvánította, hogy az áttétellel egyetért, azaz a tisztességtelen kikötést kéri figyelembe venni. Más felfogás szerint a másodfokú bíróság is felhívhatja a fogyasztót a nyilatkozat tételre, így konkrét állásfoglalása is beszerezhető másodfokon.

C. pont

Mindenki ismeri a 3/2013. PJE határozatot, amely a fogyasztói szerződésben szereplő választottbírósági kikötés tisztességtelenségére vonatkozik. Megemlíthető e körben még a 39/13/EGK Irányelv Mellékletének 1/q. pontja is, ami a jogegységi határozat alapját képezte. Itt is irányadók a B. pont alatt kifejtettek a fogyasztók nyilatkozattételi felhívására nézve.

A tanácskozás végén felmerült még az a kérdés, hogy a forintosítási törvényekre tekintettel van-e helye egyáltalán bírói útnak az árfolyamkockázatra hivatkozó keresetek esetében. Több, a perek érdekét érintő probléma is a jelenlevők látókörébe került: ezekre a törvénykezési szünet után egy másik szakmai tanácskozáson visszatérünk.

Budapest, 2016. június 29.

Az emlékeztetőt készítette:

Dr. Szabó Klára
Dr. Szabó Klára
kollégiumvezető

